

Samen inventief op grote schaal

Met de bouw van de nieuwe stal kan nu ook de nieuwe generatie bij familiebedrijf Capoen aan de slag. Fanatiek gaan ze op zoek naar oplossingen, verhogen ze de levensproductie, rekenen ze tot op de komma en optimaliseren ze het rantsoen voor hun 420 melkkoeien.

TEKST JUSTINE POPPE

Op hun melkveebedrijf in Alveringem hoeven Lieve Maes (54) en Geert Capoen (53) zich geen zorgen te maken over de opvolging. Met een flinke portie boerenbloed staan kinderen Midas (24), Victor (22) en Zoë (20) in de startblokken en wordt er met het hele gezin hard aan dezelfde kar getrokken. En dat geeft energie. 'Onze ouders zijn hier in 1995 gestart met zestig koeien', begint Midas, terwijl hij door de oorspronkelijke melkveestal loopt. Die wordt nu bewoond door 140 eerste-kalfskoeien die gemolken worden door twee Lely-robots. 'Tot 2020 is het aantal koeien gegroeid naar 180 dieren. Mijn broer en ik studeerden rond die tijd af en gingen thuis aan de slag. Nadien zijn we gegroeid naar 420 koei-

en', vertelt hij. Ze bouwden hiervoor een nieuwe stal voor 280 extra melkkoeien, een bovengrondse mestopslag en drie nieuwe sleufsilo's. 'Dankzij onze aardappeltak zaten we al ruim in grond, waardoor de beschikbaarheid daarvan tijdens de groei geen probleem was', duidt Midas.

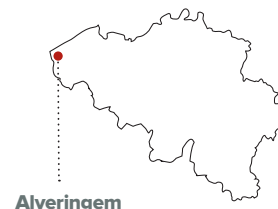
Op het huidige 420 koeien tellende bedrijf staan vier verschillende stallen en ieder gezinslid heeft zijn eigen taak. 'Mijn vader neemt de eerste-kalfskoeien onder zijn hoede, alsook de stierkalveren die na twee à drie weken worden verkocht', vervolgt Midas. Zijn moeder verzorgt de vaarskalfjes en doet andere werkzaamheden in de nieuwe melkveestal. Zoë studeert nog en springt bij waar nodig. 'Ik ben de geneticaman en voeder de koeien,

Midas, Geert, Victor, Zoë Capoen en Lieve Maes

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Lieve Maes (54) en Geert Capoen (53)
aantal koeien	420 melkkoeien plus 45 droogstaande koeien
aantal stuks jongvee	275
productie	11.287 kg melk, 4,07% vet, 3,51% eiwit

Alveringem

afhankelijk van het werk op het land', zegt Midas. 'Victor verzorgt graag koeien en is een echte herdmanager en rantsoenrekenaar.' Alle drie de kinderen genoten een landbouwopleiding in Roeselare, waardoor er met vak-kennis tot op de komma wordt gerekend. Uiteindelijk is het de bedoeling dat het een familiebedrijf blijft.

Van over- naar onderbezetting

De oude ligboxenstal doet nu goed dienst voor de eerste-kalfskoeien, maar destijds was deze voor de 180 melkkoeien te klein en met een overbezetting niet meer ideaal. 'De nieuwe melkveestal hebben we daarom heel ruim gebouwd', vertelt Midas, die samen met zijn broer veel inspraak had bij het uittekenen van deze stal. 'We hebben langer over deze stal nagedacht dan dat het bouwen duurde', knipoogt de jonge veehouder en hij loopt de voergang op.

In de stal zijn er 280 koeien aan de melk op vier robots en huizen er 15 drachtige pinken en 45 droge koeien. 'Dat zijn dus 70 koeien per robot', vertelt Victor. 'Dat is ruim, maar het lukt als je daar de stalinrichting op aanpast.' Hij wijst naar het roboteiland in het midden van de 0+6+0-stal. 'Normaal is een oversteek tussen twee loopgangen 6 meter breed. Hier is die 8 meter. Ook de afstand van 3 meter tussen de loopruimte van

twee ligbedden hebben we verruimd naar 3,7 meter.' Voor het comfort en de uiergezondheid is er gekozen voor diepstrooiselboxen met zand. Een mestschuif op de dichte vloer voert de mest af naar een bezinkput. Daar wordt het zand eruit gehaald voordat de dikke fractie van de dunne fractie wordt gescheiden, om vervolgens de diepstrooiselboxen in de stal van de eerste-kalfskoeien te vullen. 'De gedroogde mest van de melkkoeien verhuist dus naar de oude stal', verduidelijkt Midas. 'In de nieuwe stal gebruiken we de dunne fractie uit de scheider om de mest waarin het zand moet bezinken, vloeibaarder te maken. Dankzij de zandboxen is ons celgetal in vergelijking met vorige stal gehalveerd.'

Een maiszeefmachine verdeelt de kuilmajs in een fijne fractie (foto) en een grove fractie

Links: Midas met de honderdtonner die zijn interesse in duurmelken aanwakkerde

Rechts: de gedroogde mest verhuist van de nieuwe naar de oude melkveestal

Boven de ligbedden hangen ventilatoren en aan het voederhek watersproeiers. 'Als het warmer wordt dan 25 graden, sproeit het "soaking"-systeem aan het voederhek om de 20 minuten telkens 1 liter water over de rug van drie koeien', vertelt Victor. Om af te koelen gaan de koeien daarna onder de ventilator liggen, die pas draait boven 16°C. 'Met dit systeem zien we dat de dieren geen last van hittestress meer ondervinden. Daarbij lijken de zonnepanelen van 180 kilowattpiek op het dak ook een deel van de stralingswarmte tegen te houden.'

Honderd gesekste embryo's

Minder hittestress en meer comfort en ruimte zorgden voor een ommezwaai in vergelijking met de destijds overbezette oude stal. En dat werd gezien in de productiecijfers. 'Eigenlijk gingen we van het ene extreme naar het andere', vertelt Midas. 'Bijgevolg stegen onze gehalten van 3,7% vet en 3,3% eiwit met een dagproductie van 37 liter in de drie weken na verhuis naar 4,3% vet en 3,6% eiwit met 38 liter.' De droge koeien deden het iets minder goed door een te hoge zetmeelopname uit het rantsoen. 'Uit een relatief arm rantsoen van 700 à 800 vem per kilo droge stof aten ze plots veel meer', weet Victor. 'Dat gaf vervetting, gevolgd door ketose bij het afkalven en soms ook lebmaagproblemen.'

In het kader van dit probleem kochten ze een tweedehands compostzeef, die ze na een paar aanpassingen mais lieten zeven. Door de scheiding van de fijne maisfractie van de grove fractie wordt het droogstandsrantsoen energiarmer gemaakt en het melkveerantsoen energierijker (zie kader pagina 15). 'We kregen het idee via een paar Amerikaanse filmpjes', verklaart Victor. 'In combinatie met het gebruik van het aminozuur choline, dat zo'n veertien dagen voor het kalven en veertig dagen na het kalven wordt verschaft, is het ketoseprobleem opgelost.' Waar Victor graag bezig is met rantsoenrekenen, houdt

Midas zich graag bezig met genetica. 'In 2018 heb ik een maand stage gelopen op een van het betere geneticabedrijven ter wereld, Pine-Tree Dairy in Ohio in Amerika', vertelt hij. 'Na afloop ben ik thuisgekomen met honderd gesekste embryo's waar zo'n dertig stuks jongvee uit zijn gekomen.' De pinken uit die embryo's hebben intussen ook al gekalfd, waardoor er nu zestig afstammelingen van zijn. Dat is ongeveer 15 procent van de jongveestapel en is volgens Midas een mooie genetische basis voor de volgende koegeneraties.

De embryo's kwamen voornamelijk uit de Wesswood HC Rudy Missyfamilie en de Seagull-Bay O Man Mirrorfamilie. Vol lof noemt de jonge veehouder de Gamedaypink, die ruim boven 3000 TPI scoort en momenteel intensief gespoeld wordt, alsook hun dekstier van bijna 3000 TPI. Negen van de tien keer dat Midas op zijn computer kijkt is dat om stieren of productiecijfers te bekijken. Zo is koe nummer 738 zijn favoriete honderdtonner. 'Ze is al 800 dagen in lactatie, raakt niet meer drachtig, maar produceert nog 20 liter melk', vertelt hij. 'In vijf lactaties haalde ze een levensproductie van 120.000 liter en volgens mij kan ze dit nog wel enkele maanden volhouden.'

Vijftig koeien extra met duurmelken

De makkelijke productie van zijn favoriete honderdtonner wakkerde de interesse van Midas aan voor duurmelken. Een koe die 25.000 liter in circa 600 dagen geeft, is zijn ultieme fokdoel. 'Fokken op persistentie is de makkelijkste weg naar een hogere levensproductie, omdat afkalven als risico wordt voorkomen', verklaart hij en hij verduidelijkt: 'Zo'n 60 procent van de afvoerredenen is toe te schrijven aan de transitieperiode. Denk maar aan de opstart, baarmoederontstekingen, uier- en klauwproblemen.' Maar ook op het gebied van arbeid en economie wordt er volgens hem hard bespaard, want minder kalvingen betekent onder meer minder arbeid aan jongvee,

Zo'n 109 euro per dag **besparen door maiszeeftechniek**

Familie Capoen bouwde een compostzeef om tot maiszeefmachine. Op basis van een zeefrommel met een maaswijdte van 15 mm verdeelt dit systeem kuilmals in twee delen: 20 procent grove fractie zonder korrel met 80 gram zetmeel per kg droge stof en 80 procent fijne fractie met korrel met 500 gram zetmeel per kg droge stof. Het energierijke deel met korrel wordt aan de melkkoeien gevoerd en het energiearme aan de droge koeien. Midas Capoen: 'Omdat we met zeer rijke kuilen zitten, moesten we tot 6 kilo stro in de droogstand voeren, wat funest was voor de smaak en de drogestofopname. Door de grove fractie mais te voeren met slechts 10 procent zetmeel houden we het rantsoen smakelijk en toch schraal genoeg.' De melkkoeien daarentegen krijgen de fijne fractie met gemiddeld 9 kilo per koe per dag. Hierdoor verminderen de veehouders het aandeel maismeel in het productierantsoen,

Een tot maiszeefmachine omgebouwde compostzeef wordt gebruikt om kuilmals te zeven

waardoor ze flink besparen op kosten. Victor Capoen heeft al een rekensommetje klaarliggen. 'Door elke dag een half uur 5 ton mais te zeven besparen we dagelijks circa 281 kilo maismeel. Met de huidige maismeelprijs komt dat neer op 109 euro of 27 cent per koe per

dag.' Om een goede scheiding te krijgen is het belangrijk dat de kuil niet te nat is en de mais op het land grof gehakseld wordt op 18 mm. 'Maar zeven kost tijd en werk. Daarom zoeken we een manier om de twee delen al op het land te scheiden en apart in te kuilen.'

minder kalvingen, minder inseminaties, minder drachtcontroles en een terugloop in dagen droogstand.

'Met duurmelken kan ik qua arbeid makkelijk vijftig koeien extra houden', beweert hij. 'Al blijft het opletten met het rantsoen, want een langere lactatie geeft meer kans op vervetting, met afkalfproblemen tot gevolg.'

Inseminatie uitstellen

De stal werd daarom ingedeeld in twee delen met elk een voergang. Rechts staat de 135-koppige opstart- en hoogproductieve groep met een gemiddelde productie van 49,5 liter, die zetmeelrijk wordt gevoerd met een basisrantsoen van 9 kg fijne fractie mais met 18 kg maiskuil, 15 kg graskuil, 10 kg bietenperspulp, 2,3 kg ccm, 3,1 kg soja en 3 kg lactatieboost. En links staat de 145-koppige groep in de tweede helft van de lactatie met een gemiddelde productie van 34,5 liter per koe per dag. Daar daalt het zetmeelgehalte, maar stijgt het dve om de conditie te behouden en persistentie in de hand te werken. Dit gebeurt met een basisrantsoen van 8 kg fijn maismeel, 21 kg maiskuil, 15 kg graskuil, 10 kg bietenperspulp 0,5 kg ccm, 2,4 kg soja en 1 kg lactatieboost.

Niet alleen in de voeding, maar ook op fokkerijgebied wordt er naar persistentie gestreefd. 'Vaarzen insemineer ik pas als ze minder produceren dan 40 kilo melk en ik houd geen rekening met tussenkalftijd. Over het algemeen laten zij een veel persistentere lactatiecurve zien dan een meerderealkfskoe.' Als mooiste voorbeeld wijst hij op een curve van een vaars die na 400 dagen nog steeds meer dan 50 liter melk produceert en zo een eerste lactatie van ruim 30.000 kg melk kan voltooien.

'Momenteel experimenteer ik nog met het inseminatieinterval. Hoelang kan je die eerste inseminatie uitstellen met welke gevolgen?', vraagt Midas zich af.

Hij bepaalt het ideale inseminatiemoment op basis van lactatienummer, huidige productie, richtingscoëfficiënt

van de huidige lactatiecurve, persistentiecurve van de vorige lactaties en fokwaarde persistentie. 'Met deze persistente dieren fok ik graag verder. Daarom insemineer ik ze met gesekst sperma', vertelt hij.

Stiekem droomt Midas Capoen al van een koe die in slechts één lactatie 100 ton melk produceert. 'Al is dat natuurlijk utopie', nuanceert hij. Er staan nog meer dromen op de lijst bij familie Capoen. Victor bekapt alle klauwen zelf en gelooft erin vrij van mortellaro te kunnen worden, als er maar kort op de bal gespeeld wordt. 'Onderling delen we een WhatsApp-groep met de naam "poten", waarin we elk opgemerkt dier met klauwproblemen indelen, zodat er snel wordt ingegrepen', vervolgt hij. Want goede producties halen uit gezonde dieren bestempelen ze als prioriteit voor de toekomst. |

Extra foto's online

Meer fotomateriaal van familiebedrijf Capoen te Alveringem is te bekijken op de website van Veeteelt.

 Foto's op veeteelt.nl